

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ

Нагорний А. М.

В/Ч А-0515

*Головне управління розвідки Міністерства оборони України
м. Київ, Україна*

Росія з початку повномасштабної війни скоїла в Україні понад 111 300 воєнних злочинів. Найбільше – за статтею про порушення законів війни.

З усіх злочинів 96767 за ст. 438 ККУ (Порушення законів та звичаїв війни), 9 259 – за ст. 110 ККУ (Зазихання на територіальну цілісність та недоторканність України), 3559 – за ст. 111-1 ККУ (Колабораційна діяльність), 244 – за ст. 111 ККУ (Державна зрада) та інші[1]. На сьогодні є нагальним питанням чіткого окреслення поняття воєнних злочинів та їх ознак.

Перші обмеження щодо методів і засобів ведення збройних конфліктів встановлювалися ще в третьому тисячолітті до н. е. в Єгипті. Існували такі обмеження і в інших народів, так Махабхарата і закони Ману зокрема забороняли воїнам убивати безпомічних ворогів, а також тих, хто здався. Після одужання поранених військовополонених відправляли на батьківщину. Про існування подібних правил у стародавньому Китаї згадує Сунь Цзи [2, с. 105].

Сам термін «воєнний злочин» з'явився лише в 1945 році у ст. 6 Статуту Міжнародного військового трибуналу в Нюрнберзі, де зазначалося, що такі- ми слід вважати порушення законів і звичаїв війни, що включають вбивства, жорстоке поводження або депортацію цивільного населення на окупованих територіях, вбивство або жорстоке поводження з військовополоненими, вбивство заручників, розкрадання державної або приватної власності, безглузде руйнування населених пунктів, що не зумовлене військовою необхідністю.

Навесні 2023 року у м. Любляна, Республіка Словенія, результатом роботи Дипломатичної конференції щодо підготовки та прийняття Конвенції про міжнародне співробітництво в розслідуванні та переслідуванні за злочин геноциду, злочини проти людяності, воєнні злочини та інші міжнародні злочини, організована в рамках міжнародної ініціативи MLA-initiative, започаткованої шістьма державами (Словенія, Нідерланди, Бельгія, Аргентина, Монголія, Сенегал) у 2011 році і підтриманою ще 80, став текст нового багатостороннього міжнародного договору, що має стати

глобальним інструментом у міжнародній боротьбі з безкарністю осіб, які вчинили найбільш тяжкі злочини в порушення міжнародного права і міжнародного гуманітарного права.

З набранням чинності Конвенцією буде запроваджено сучасний комплексний механізм для міжнародного співробітництва у кримінальних справах, що сприятиме притягненню до кримінальної відповідальності за злочин геноциду, злочини проти людяності та воєнні злочини.

За Конвенцією, Держава-учасниця має саме обов'язок встановити юрисдикцію на основі простої присутності передбачуваного злочинця щодо міжнародного злочину, вчиненого поза територією держави та не пов'язаного з Державою громадянством підозрюваного чи постраждалого, або шкоди інтересам Держави [3].

У процесуальному контексті важливим є положення ст. 14 стосовно засади «видай або суди»: Держава-учасниця, на території якої знаходиться особа, яка, як підозрюється, вчинила будь-які злочини, до яких ця Конвенція застосовується, якщо вона не видає особу іншій державі або не передає особу компетентному міжнародному кримінальному суду чи трибуналу, має передати справу своїм компетентним органам для цілей переслідування. Воно цілком корелюється з ч. 3 ст. 8 стосовно обов'язку встановити юрисдикцію. Цим положенням розширюється зобов'язання держави видати або судити, – застосовується до всіх злочинів, які охоплюються Конвенцією в цілому, включаючи геноцид, злочини проти людяності та воєнні злочини, вчинені під час неміжнародних збройних конфліктів[4]. Це характерно не для усіх міжнародних договорів, утім, таке положення воно є у Женевських конвенціях.

Приєднання України до Конвенції та інших держав-розробниць дозволить забезпечити ефективне співробітництво компетентних органів України під час кримінальних проваджень з розслідування геноциду, злочинів проти людяності, воєнних злочинів, скоєних на території нашої держави під час російської війни проти України, отримання міжнародної правової допомоги і здійснення екстрадиції воєнних злочинців як з Європейського континенту, так і з держав Азії, Африки і Південної та Північної Америки.

Конвенція буде відкрита для підписання у січні 2024 року у м. Гаага (Нідерланди) [5].

Можна виділити близько сотні окремих складів злочинів, які слід вважати воєнними. Однак всі вони характеризуються певною сукупністю ознак, які є притаманні кожному складу зокрема і групі загалом. На сьогоднішній час можна виділити п'ять таких ознак:

1. Дії, що складають об'єктивну сторону воєнних злочинів, вчиняються під час збройного конфлікту і є пов'язані з ним.

2. Вчинення дій, що вважаються серйозними порушеннями норм міжнародного гуманітарного права. Дана ознака об'єднує три елементи. По-перше, діяння повинне становити грубе порушення норм міжнародного гуманітарного права.

3. Такі дії як правило вчиняються комбатантами або особами, які можуть видавати їм накази. Норми міжнародного гуманітарного права мають на меті врегулювати відносини між державами, з метою максимально захистити жертв війни

4. Об'єктом посягання є особи, що знаходяться під захистом міжнародного гуманітарного права (чи їх права).

5. Дані злочини завжди вчиняються умисно або із грубої необережності. Як зазначено у ст. 30 Статуту Міжнародного кримінального суду, злочини вчиняються «умисно і свідомо». Однак конкретна форма вини все-таки визначається кожним окремим складом злочину.

Визначивши ознаки, притаманні воєнним злочинам, можемо сформулювати їх поняття. Таким чином, воєнним злочином вважається міжнародний злочин, що умисно чи з грубої необережності вчиняється комбатантом та прирівняними до них особами чи по відношенню до них цивільною особою під час збройного конфлікту і полягає у масовому і серйозному порушенні норм міжнародного гуманітарного права та посягає на підзахисних осіб, їх права чи найважливіші принципи міжнародного гуманітарного права.

Література:

1. Названа кількість воєнних злочинів росії в Україні від початку вторгнення. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2024/01/12/novyna/suspilstvo/nazvana-kilkist-voyennykh-zlochyniv-rosiyi-ukrayini-pochatku-vtorhnnennya>

2. War and Law. London, 1984. P. 102.

3. Pamela Capizzi, Hugo Relva. Symposium on Ljubljana – The Hague Convention on Mutual Legal Assistance: Critical Reflections – A Historic Step Forward in the Fight Against Impunity for International Crimes. URL: <https://opiniojuris.org/2023/07/27/symposium-on-ljubljana-the-hague-convention-on-mutual-legal-assistance-critical-reflections-a-historic-step-forward-in-the-fight-against-impunity-for-international-crimes/>

4. The Ljubljana – The Hague Convention: A step forward in Combating Impunity for Atrocity Crimes. URL: <https://internationallaw.blog/2023/09/18/the-ljubljana-the-hagueconvention-a-step-forward-incombating-impunity-for-atrocity-crimes/>

5. Конвенція посилить співробітництво держав у розслідуванні злочину геноциду, злочинів проти людяності та воєнних злочинів. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/05/29/konvenzija-posylyt-spivrobotnyctvo->

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-405-7-14>

ЦИФРОВИЙ АСПЕКТ НАДАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ: ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА ДО СТАНДАРТІВ ЄС

Овсянніков М. С.

аспірант кафедри державно-правових дисциплін

Міжнародний гуманітарний університет;

начальник відділу

Державне підприємство «Центр державного земельного кадастру»

м. Київ, Україна

На сучасному етапі розвитку суспільних відносин в Українській державі спостерігається постійне оновлення їх нормативного забезпечення. Пріоритетним напрямом удосконалення національного законодавства виступає гармонізація змістовної складової до стандартів Європейського Союзу (далі – ЄС). Неможливим є лише формальне внесення певних змін щодо вирішення окремих питань. Має бути забезпечено як їх комплексне втілення в правову дійсність, так і враховано орієнтири до подальшої інтенсифікації. Йдеться про стрімкий розвиток використання інформаційно-комунікаційних технологій у різних сферах, включаючи надання фінансових послуг. Означене потребує доктринального опрацювання використання цифрових коштів та надання фінансових послуг за допомогою інформаційно-телекомунікаційних послуг.

Підтвердженням тези про важливість гармонізації законодавства України слугує факт підписання у 2022 році заяви на членство в ЄС та отримання статусу кандидата-члена до вступу в ЄС. Цей вибір став логічним результатом прописаних на законодавчому рівні орієнтирів на стратегічний курс держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору [1].

Вектор цифровізації є актуальним через розширення кількості отримання громадянами доступу до фінансових послуг за допомогою використання цифрових технологій. Очевидність розширення технічних та інноваційних рішень у фінансовому секторі, які вже активно